

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. IX. De clausula: præsentibus laniatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

mittur, ut diximus à n. 1464. inde ulterior, resolutio capienda est.

§. IX.

De clausula: *presentibus laniatis.*

Sub finem rescripti, quod dat S. Pœnitentiaria, additur hæc clausula: *nullis super his testibus adhibitis, aut literis datis, seu processibus confectis, sed presentibus laniatis, quas sub pœna excommunicationis late sententia laniare tenearis, ita, ut nullum earum exemplum extet, neque eas latiori restituas: quod si ei restitueris, nihil ei presentes literæ suffragentur.*

Circa hanc clausulam, quæ plura complectitur. Not. 1. finem horum verborum, dicitur intentum à S. Pœnitentiaria, hunc esse, *ne hæc absolutio, & dispensatio, Latori in foro judicario ullatenus prodesse possint*; ut, si fortè innotescat impedimentum, & Judex Ecclesiasticus, vel secularis, contra hos conjuges (absolutos, & dispensatos pro foro conscientie tantum) tanquam contra incestuosos, aut illegitimè conjugatos, ipsam prolem tanquam spuriam, procedere velit, frustra omnino ejusmodi processui opponant factam secum dispensationem. Nam hoc sonat *ly pro foro judicario nullatenus, vel nihil suffragentur.*

Ex hoc iterum colliges, gratias & facultates concessas *pro foro conscientie*, seu *interno*, non eo ipso ceteri concessas determinatè, ac restrictè *pro foro penitentie*, seu *Sacramentali*: nam *forum internum*, seu *conscientie* est quid superius ad *forum penitentie*; & potest esse vel *Sacramentale*, vel non *Sacramentale*, prout scilicet opponitur soli foro externo, & *judiciali*. Forum enim neutrius generis, ut rectè notat Pereyra in *Elucidar. n. 1215*, ac etiam forus generis masculini dicitur ab eo, quod controversiæ, & res venales illuc ferantur.

Forum in genere neutro significat territorium, de quo in *L. Pupillus. §. territorium. ff. de verb. sign. Forus in genere masculino* accipitur pro loco judicij, scilicet, ubi jus redditur à Judice *c. forus de verb. sign.* Juxta Hostiens. in Rubric. de foro compet. sumitur pro *judicio, jurisdictione, & potestate*. Unde idem est dicere *de foro competenti*, ac *de jurisdictione*, seu *judicio competenti*. Et dicere:

hec persona pertinet ad forum Ecclesiasticum, vel seculare; idem est ac dicere *ad jurisdictionem spiritualem vel temporalem*. Hinc casus *mixti fori* ita appellantur, quia ad utramque pertinent potestatem. Et ideo *forum* dividitur. i. in Ecclesiasticum, seu seculare; quia duplex tantum est potestas publica, qua genus humanum regitur, spiritualis, & temporalis, ut habetur in *c. Solite, de Majorit. & Obed.* Deinde juxta P. Suarez de *Legib. l. 3. cap. 21. num. 2.* dividitur in *forum externum*, & *internum*. *Forum externum*, quod alio nomine appellatur *forum fori*, est *judicium*, in quo tractantur causæ in ordine ad externam Reipublicæ, sive Ecclesiasticæ, sive Laicæ, administrationem.

Forum internum, quod alio nomine vocatur *forum poli* à S. Augustino *c. ult. 17. q. 4.* seu *forum conscientie*, est, quod intus in mente hominis, ubi conscientia residet, exercetur. Et ex doctrina Suarij de *legib. l. 8. c. 6. n. 16.* & *Parlad. disp. 12. §. 2.* (ubi clandestinè de discrimine inter *forum fori*, & *forum poli*) *forum internum* duplex est, alterum dicitur *forum penitentie*: in quo per Sacramentum penitentia tollitur vinculum peccati, absolute Sacramentali: alterum *non penitentie*, in quo extra illud Sacramentum tollitur aliquod vinculum morale v.g. censura per absolutionem. Ex quo clarè sequitur, cum exprimitur *forum internum*, seu *conscientie*; non eo ipso significari determinatè *forum Sacramentale*.

Not. 2. per ea verba: *nullis super his testibus adhibitis*, non tantum intelligi, quod non debeant adhiberi testes de dispensatione facta, sed positivè prohiberi. Nam sic possent dispensati in foro externo, se dispensatos esse, Testium depositione probare; quod omnino cautum vult S. Pœnitentiaria. Idem omnino intendunt ea verba: *nullis literis datis*, seu *processibus confectis*; ne Lator ullum habeat instrumentum, quo in foro externo se tueri posset, titulo dispensationis, quam sacrum illud tribunal in foro externo nulli subsidio esse posse intendit. Et ideo etiam mandat, ut delegatus *literas commissio- nis laniet*, hoc est, *sic destruat, ut nulli omnino usui esse possint in foro externo.*

Quare

Quare satisfaceret huic gravi præcepto (cum sit sub excommunicatione lata sententiæ) literas comburendo, per medium vel in plures partes lacerando, lituras inducendo non rasibiles, sigillum tollendo, & annihilando &c. Nam verbum *laniatis* non *grammaticaliter*, sed legaliter accipiendum est, nimirum juxta intentionem legislatoris; cum autem ei plene satisfiat, quocumque modo literæ corrumpantur, ut in nullo foro sic corruptæ prodesse possint, non erit determinatè necessaria *laniatio*, seu *laceratio*: sed sufficiet quilibet modus corruptionis, quo inutilis reddantur, ut notat Filiucius *tr. 10. p. 2. c. 10.* quibus positus:

2373. Quæres. 1. an literæ à commissario *statim* laniandæ sint. R. antequam ea, quæ in rescripto continentur, plenè executus sit, non teneri. Nam obligatio laniandi literas delegato imposita importat terminum seu tempus, *satisfactio Oratore*, ut liquet ex fine rescripti.

2374. Quæres. 2. an, si delegatus vel testes adhibuit, vel literas factæ dispensationis dedit earum Latori, graviter peccaverit? & tam absolutio, quam dispensatio irrita sit? Ad 1. R. affirmative. Cum eos actus Penitentiaria expressè prohibeat, sub pœna excommunicationis latae sententiæ, ut constat ex n. 2368.

2375. Ad 2. videtur affirmandum, ex communi regula, quòd ablativus absolutus importet conditionem: at hic istud contingit, ut patet ex n. cit. ibi: *nullis testibus adhibitis, aut literis datis, seu processibus confectis: sed presentibus laniatis.* Deinde in fine, ubi prohibetur ulterius, *ne latori literæ restituantur*, simul additur: *quòd si ei restitueris: nihil ei presentes literæ suffragentur*, nimirum in foro etiam interno. Tum quia *pro externo* aliunde prodesse non possunt, ut ex ipsismet constat; tum quia hæc clausula: *nihil ei suffragentur*, ponitur in fine; consequenter afficit omnia priora; inter priora autem præcipuum est, quòd eum absolutio & dispensatio juvent *pro foro interno*; ergo.

2376. Nihilominus dicendum, absolutionem, ac dispensationem *pro foro interno* non fore irritam, licet delegatus gravem illam prohibitionem violet, admittendo testes, vel reddendo ei literas &c. Colligitur ex fine illius præcepti, quòd eò tendit, ne La-

tor ex literis S. Penitentiariæ, ac indulta dispensatione, in foro judicario contra processum Judicis se tueri, ac defendere possit, si contra eum, tanquam incestuosum, vel nulliter conjugatum, Judex procedat: ita Sanchez l. 8. D. 34. n. 42.

Ad rat. in contrar. R. per ablativum absolutum non importari conditionem, quando conjungitur cum dictione *ita*, sed solum quandam modum cum certis qualitatibus servandum, *ad licitè operandum*, quo ex præcedentibus infertur, quid dispositum sit, non tantum quoad actum excutendum, sed etiam quoad cavendum, ac contra disponentis intentionem plusquam intenderit, inde usurpetur, quam in dispositione concessum sit; ut notat Barboza in *dictionibus V Ita n. 6.* Et ita contingit in præsentibus, ut patet ex ipsismet rescripti verbis ibi: *presentibus laniatis, ita ut nullarum exemplar extet. &c.*

Ad alterum in n. 2375. nego, per eam clausulam intendi hunc sensum, ut presentes literæ nihil ei suffragentur in foro interno. Nam, etsi clausula in fine posita referatur ad præcedentia, & *quidem omnia*, intelligi tamen debet, ea, quæ sunt *ad finem dispositionis sic clausula intantum*; non ad alia: at dispositio, *ne literas Latori delegatus restituat, sed laniat, ne ullum exemplum extet*, clausula hæc terminis: *si restitueris, nihil ei suffragentur*, intendit solum, ne Lator in foro externo ex illis literis ullam sibi defensionem sumere possit.

Hujus ulterior ratio sumitur ex ipso verbis: *nihil ei suffragentur*. Nam, ut rectè notat Sanchez l. 8. de matr. D. 29. n. 11. quando dicitur literas v. g. nondum expeditas (vel non laniatas) *non suffragari*, non est idem, ac gratiam in illis contentam non valere; quia verbum *suffragari* respectu forum contentiosum, & propriè significat aliquid ad controversiam pertinens, ut notant communiter Doctores *ad Rubricam C. de suffrag.* Et ideo etiam, quando dicitur, *ut non suffragentur in iudicio, vel extra*, non est sensus, quòd non valeant, sed solum, quòd non profint, non modo in iudicio, sed etiam, si extra illud aliquis opponat; ita Sanchez cit.

Illà porrò verba: *laniare tenearis ita, ut nullum earum exemplar extet*, accipienda sunt de exemplari authentico. *et*

enim tale non fit, prodesse nequit in foro externo, quod unice cautum intendit præceptum sub excommunicatione laticum, de literis laniandis. Ex quo fit, si delegatus rescriptum illud sibi descriptum reservaret ad finem aliquem honestum v. g. ad ejus clausulas exacte omnes suo studio examinandas, nihil acturum contra eam prohibitionem originali destructo.

In idem tendunt ea verba: *neque e. is Latori restituas*; intelligitur enim de literis retinentibus formam integram, ac authenticam. Quare, si eas dilaceratas, vel amoto sigillo, vel lituris illitas, maxime in partibus substantialibus, traderet Latori, nihil contra dictam prohibitionem ageret; quia sic ei nulli usui esse possent in externo foro.

Quæres. 3. an si delegatus Latori restitueret literas S. Penitentiarie integras, ac illasas quoad formam authenticam, præter peccatum grave, de quo id diximus, etiam incurreret excommunicationem latae sententiae, de qua in rescripto, ut constat ex verbis ejus? Et fortè dici posset, quod non; quia textus expressè loquitur de laniatione literarum, ibi: *quas sub pena excommunicationis laniare tenearis*; & primò post subjungit prohibitionem, *ne Latori restituat*, & quidem sub pena: *ne illi suffragentur*; cum ergo dispositio penalis extendi non debeat, nisi cogar ratio; dicendum videtur eam penam dictæ excommunicationis ex hoc facto, licet graviter peccaminoso, non incurrere.

Verùm rectius affirmatur, spectato fine, quem Legislator intendit hac dispositione penali, qui est, *ne Lator in foro judicario rescriptum authenticum producere possit, aut per exemplar earum aliquod authenticum se tueri contra forum conscientiasum*; at hoc non caveretur, si ei restituerentur literæ, aut testes admitterentur, aut aliud earum exemplar traderetur, cum attestazione, quod omnino par sit originali; ergo. Et ideo ad incurrendam dictam excommunicationem sufficit, violare prohibitionem quocunque actu, quo cluderetur finis à S. Penitentia intentus; cum, ad hunc finem obtinendum certius, tam gravis pena Apponatur.

Tom. IV.

Ad rat. in contrarium. R. non debere attendi verborum ordinem, sed finem intentum à disponente per appositam transgressoribus penam; at finis intentus, ut præmissum est, vult caveri omnes eas actiones, quibus literas S. Penitentiarie, Lator dispensatus, obtineat, ut ijs uti possit in foro externo; quod utique fieri posset, si ei integræ restituerentur. ergo.

Ad id, quod dicitur, *dispositionem penalem non debere extendi ad casum non expressum in ea*, omnino concedo, quando casus, vel actio, ad quam porrigitur, non est ex ijs, sine quibus nequit stare finis per dispositionem penalem intentus; at in nostro casu, restituendo Latori literas integras non staret finis per dispositionem penalem intentus, ut jam ostensum est; ergo ad hunc casum extendi debet; vel rectius, ergo casus iste est sub penali dispositione comprehensus. Finis enim efficaciter intentus necessitat ad media unice necessaria.

Neque propterea inutilis est clausula, quod ei nihil suffragentur. Esto enim ex ipsis verbis, *pro foro conscientia tantum*, satis innuatur, non prodesse in foro externo; quia tamen Advocati, ut solent, pro suis clientibus, quidquid possunt, excogitant, & modò veri speciem habeat, amplificatis juribus cumulant, & produunt: si haberent illud rescriptum in forma authentica, facile clientem suum, præsertim apud Judices non peritos, etiam in eo foro tuerentur contra intentionem S. Penitentiarie, quæ propterea expressis omnino verbis declarare voluit, nihil ei debere prodesse, licet in foro judicario, etiam in authentica forma, producerentur, & advocatus suaderet (*Cum causa matrimoniales sint fori solum Ecclesiastici, & per authenticas Ecclesie literas constet, rite dispensatos*) nihil eis ab externo foro debere opponi.

§. ULTIMUS.

Proponuntur summam clausula in literis S. Penitentiarie pro foro conscientia dispensantis?

Cum ex dictis constet rescripta Sancti Penitentiarie nunc in multis differre ab

Dddd

re ab